

153. löggjafarþing 2022–2023.

Þingskjal x — x. mál.

Stjórnarfrumvarp.

Frumvarp til laga

um breytingar á lögum nr. 42/1978, um handiðnað.

Frá háskóla-, iðnaðar- og nýsköpunarráðherra.

1. gr.

Útgáfa meistarabréfa og sveinsbréfa

Eftirfarandi breytingar verða á 12. gr. laganna:

- a) Í stað orðsins „ráðherra“ í 3. mgr. kemur: sýslumaður
- b) Á eftir 4. mgr. kemur ný málsgrein, svohljóðandi:
Ráðherra er í reglugerð heimilt að ákveða að þau verkefni sem sýslumanni eru falin í lögum þessum verði á hendi eins sýslumanns. Ákvörðun skal tekin að höfðu samráði við þann ráðherra sem fer með málefni sýslumanna.

2. gr.

Skrá yfir meistarabréf

Við 2. mgr. 13. gr. í lögumum bætast tveir nýir málslíðir, svohljóðandi: Ráðherra er í reglugerð heimilt að ákveða að þau verkefni sem sýslumanni eru falin í lögum þessum verði á hendi eins sýslumanns. Ákvörðun skal tekin að höfðu samráði við þann ráðherra sem fer með málefni sýslumanna.

3. gr.

Sektir

5. tölul. 1. mgr. 15. gr. fellur brott.

4. gr

Gildistaka

Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 2024.

Greinargerð.

1. Inngangur.

Sveinspróf eru á ábyrgð mennta- og barnamálaráðherra og hafa stoð í lögum um framhaldsskóla nr. 92/2008. Framkvæmd sveinsprófa er með þeim hætti að mennta- og barnamálaráðherra skipar sveinsprófsnefndir í löggiltum iðngreinum sem bera ábyrgð á

prófahaldi. Framkvæmdaaðilar skila svo niðurstöðum sveinsprófa til mennta- og barnamálaráðuneytis sem slær þær inn í sveinsprófagrunn. Háskóla-, iðnaðar- og nýsköpunarráðuneyti hefur aðgang að grunninum og prentar sveinsbréfin. Sveinsbréf eru svo send sveinsprófsnefndum sem sjá um afhendingu bréfanna til nýsveina.

Aðkoma háskóla-, iðnaðar- og nýsköpunarráðuneytis að útgáfu sveinsbréfa er í raun umsýsla, prentun og undirritun sveinsbréfa, samskipti við framkvæmdaaðila sveinsprófa og við staðfestingu sveinsréttinda eða endurútgáfu sveinsbréfa þegar aðilar hafa glatað áður útgefnum sveinsbréfum.

2. Tilefni og nauðsyn lagasetningar.

Með frumvarpinu verður útgáfa sveinsbréfa færð frá háskóla-, iðnaðar- og nýsköpunarráðuneyti til sýslumanna en verkefnið fellur vel að þeirri þjónustu sem sýslumenn veita í héraði. Lög um handiðnað hafa að geyma heimild fyrir ráðherra til að fela öðrum útgáfu sveinsbréfa að fullnægðum skilyrðum laga en hafa ekki að geyma sérstaka grein um efni reglugerðar. Er því lagt til að lögfest verði ákvæði sem fer núorðið í flest frumvörp sem snúa að framkvæmd verkefna sýslumanna. Reikna má með að rafrænum umsóknum og afgreiðslum fari fjölgandi næstu árin og því er nauðsynlegt að lögfesta heimild til að fela einum sýslumanni framkvæmd verkefnanna fyrir landið allt, til að mynda starfsstöð á landsbyggðinni.

Samhliða þeirri breytingu á lögum um handiðnað sem að ofan greinir er lagt til að 5. tölul. 15. gr. laga um handiðnað falli niður, en hann felur í sér sektarheimild. Umrætt ákvæði fellur að réttu lagi undir málefni framhaldsskólalaga og hefur seinni hluti þess reynst fámennum greinum og fámennum svæðum erfiður í framkvæmd.

3. Meginefni frumvarpsins.

Með frumvarpinu verður ráðherra heimilt að færa útgáfu sveinsbréfa frá háskóla-, iðnaðar- og nýsköpunarráðuneyti til sýslumanns og sektarheimild sem heyrir með réttu undir lög um framhaldsskóla felld brott.

4. Samræmi við stjórnarskrá og alþjóðlegar skuldbindingar.

Efni frumvarpsins gefur ekki tilefni til að ætla að það stangist á við stjórnarskrá og alþjóðlegar skuldbindingar.

5. Samráð.

Frumvarpið er unnið í háskóla-, iðnaðar- og nýsköpunarráðuneytinu. Við undirbúning frumvarpsins var samráð haft við dómsmálaráðuneyti, sýslumannaráð og Stafrænt Ísland.

6. Mat á áhrifum.

Frumvarpinu er ætlað að einfalda umsýslu og útgáfu sveinsbréfa og að endingu gera umsýslu rafræna. Með því verði þeim sem hafa hlotið sveinsbréf gert auðveldara að sýna fram á réttindi sín og um leið neytendum og öðrum gert auðveldara að staðreyna umrædd réttindi.

Áhrif á stjórnsýslu ríkisins er sú að útgáfa sveinsbréfa færist frá háskóla-, iðnaðar- og nýsköpunarráðuneyti til sýslumanns. Kostnaður hins opinbera við yfirfærsluna er talinn óverulegur og frumvarpið hefur því ekki áhrif á afkomu ríkissjóðs.

Það er mat háskóla-, iðnaðar- og nýsköpunarráðuneytis að áhrif af lagabreytingunni séu jákvæð og leið til einfaldari og skilvirkari stjórnsýsluframkvæmdar við útgáfu sveinsbréfa.

Um einstakar greinar frumvarpsins.

Um 1. gr.

Með greininni er útgáfa sveinsbréfa færð frá háskóla-, iðnaðar og nýsköpunarráðuneyti til sýslumanna og lögfest skýr reglugerðarheimild sem felur sýslumanni framkvæmd.

Um 2. gr.

Með greininni er lögfest reglugerðarheimild um meistarabréf, ákvæðið er sambærilegt öðrum ákvæðum sem snúa að framkvæmd sýslumanna.

Um 3. gr.

Með ákvæðinu er felld brott sektarheimild sem felur í sér að hægt sé að beita sektum ef maður eða fyrirtæki tekur nemendur til verklegs náms, enda þótt hann eða það eigi ekki rétt til þess, eða tekur nemendur til náms í annarri iðn en þeirri, sem hann er meistari í, eða heldur nemendur án löglegs samnings. Ákvæðið fellur með réttu undir lög um framhaldsskóla og hefur hamlað menntun og starfsþjálfun iðnnema í þeim greinum þar sem eru mjög fáir meistarar og á mjög fámennum svæðum.

Um 4. gr.

Svo að hægt sé að undirbúa flutning útgáfu sveinsbréfa til sýslumanns með viðeigandi hætti er lagt til að lögin taki gildi 1. janúar 2024.